

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 32

DOM
2016-07-05
Meddelad i
StockholmMål nr
8517-16**KLAGANDE**Magnus Blomberg, 721016-0359
Långsjövägen 36
135 54 Tyresö**MOTPART**Försäkringskassan
Processjuridiska enheten
103 51 Stockholm**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Försäkringskassans omprövningsbeslut 2016-04-07

SAKEN

Assistansersättning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet delvis genom att Magnus Blomberg beviljas assistansersättning med ytterligare 15 timmar och 34 minuter per vecka.

Dok.Id 742442

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:forvaltningsrattenistockholm@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt**Telefax**

08-561 680 01

Expeditionstidmåndag – fredag
08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Magnus Blomberg beviljades i beslut den 28 december 2011 assistansersättning med i genomsnitt 163 timmar per vecka.

Försäkringskassan beslutade den 25 januari 2016 att minska hans assistansersättning genom att bevilja honom assistansersättning med i genomsnitt 91 timmar och 46 minuter per vecka. Beslutet gäller fr.o.m. mars 2016. Som skäl för beslutet angavs bl.a. följande. Magnus Blomberg har inte längre något behov av dubbelassistans. Eftersom något tillsynsbehov inte föreligger har han inte heller behov av assistans under hela dagen.

Försäkringskassan beslutade i omprövningsbeslut den 7 april 2016 att inte ändra beslutet som fattades den 25 januari 2016.

Magnus Blomberg överklagar Försäkringskassans omprövningsbeslut och anför bl.a. följande. Försäkringskassan har inte gjort en adekvat bedömning av tidsåtgången för hans behov utifrån hans funktionsvariation. Han har behov av ytterligare 3,91 timmar med assistansersättning per dag. Han har till sitt överklagande åberopat ett intyg om funktionsnedsättningar, aktivitetsbegränsningar och ADL-förmåga utfärdat av en legitimerad arbetsterapeut den 14 januari 2016 samt ett läkarintyg utfärdat av en specialistläkare i allmänmedicin den 19 maj 2016.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås eftersom den tid som uppgetts vid hembesöket är skälig och ska ligga till grund för bedömningen.

Förvaltningsrätten har den 21 juni 2016 hållit muntlig förhandling i målet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för bedömningen

Det är ostridigt att Magnus Blomberg omfattas av personkrets 3 i 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, och att han har rätt till personlig assistans för sina grundläggande behov samt för andra personliga behov (se 9 § 2 LSS och 9 a § LSS).

En försäkrad som, liksom Magnus Blomberg, omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § LSS (51 kap. 2 § första stycket socialförsäkringsbalken [2010:110]).

Magnus Blomberg har beviljats assistansersättning genom det överklagade beslutet, men yrkar att få sådan i större omfattning.

I vilken omfattning en person har rätt till assistansersättning framgår av LSS. Enligt 7 § LSS ska den enskilde genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva självständiga liv. Av 5 § LSS framgår vidare att verksamhet enligt lagen ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för de personer som omfattas av lagens personkrets.

Det som förvaltningsrätten ska ta ställning till är således om Magnus Blomberg, för att vara tillförsäkrad goda levnadsvillkor, har behov av ytterligare assistansersättning.

Förvaltningsrättens bedömning*Tillsyn*

Magnus Blomberg har anfört att han inte kan göra någonting när han lämnas ensam förutom att bara sitta och att denna tillvaro skapar mycket ångest och oro.

Förvaltningsrätten har förståelse för att Magnus Blomberg upplever det som svårt att lämnas ensam. Det är dock endast personer som på grund av sitt psykiska tillstånd behöver sådan tillsyn som närmast har karaktär av övervakning kan ha rätt till assistans för s.k. aktiv tillsyn (se RÅ 2009 ref. 57 samt HFD 2015 ref. 46). Enligt förvaltningsrättens bedömning ger utredningen inte stöd för att Magnus Blomberg, på grund av ett psykiskt funktionshinder, har ett sådant tillsynsbehov som berättigar till assistansersättning. Av utredningen framgår nämligen inte att det skulle vara förknippat med fara för Magnus Blomberg att lämnas själv. Han har därför inte rätt till assistansersättning för tillsyn.

Detta innebär att Magnus Blomberg endast har rätt till assistansersättning i den utsträckning han har behov av andra insatser än tillsyn.

Förvaltningsrätten ska därför nu bedöma om Magnus Blomberg visat att han för att uppnå goda levnadsvillkor har sådana behov av assistans i en större omfattning än vad han beviljats genom Försäkringskassans beslut.

Morgonrutiner samt på- och avklädning

Magnus Blomberg har uppgett att han har klockat vissa moment och genom detta kommit fram till att de tar längre tid än vad som beviljats. Han har uppgett att anledningen till att han inte angav den korrekta tidsåtgången redan vid hembesöket var att han inte hade fått någon information om att det

skulle ske en minutberäkning av hans assistansbehov, utan att han tvärt om fått information om att det inte skulle bli fråga om en minutberäkning. Han uppgav därför under hembesöket att han inte kunde uppskatta tidsåtgången för alla moment och hänvisade till det gamla beslutet.

Försäkringskassan anser att de uppgifter om tidsåtgången för sina hjälpbehov som Magnus Blomberg åberopat inför förvaltningsrätten inte är trovärdiga eftersom uppgifterna tillkommit efter beslutet om minskad assistansersättning. Förvaltningsrätten finner dock ingen anledning att ifrågasätta Magnus Blombergs uppgifter gällande hembesöket och bedömer att Magnus Blomberg har lämnat en rimlig förklaring till att han först efter att beslutet om assistansersättning fattades har gjort en mer precis tidsberäkning. Det faktum att de justeringar klockningen leder till är relativt marginella och endast berör vissa moment ger också viss trovärdighet till uppgifterna. Den tidsåtgång som Magnus Blomberg har uppgett får anses vara rimlig.

För att hans behov av assistans ska vara tillgodosett i dessa avseenden finner förvaltningsrätten därför att Magnus Blomberg ska beviljas 1 timme och 50 minuter mer assistansersättning per vecka för att tillgodose hans behov av hjälp med morgonrutin samt på- och avklädning. Däremot finner förvaltningsrätten att Magnus Blomberg inte har motiverat varför han härutöver ska beviljas ytterligare tid för hjälp med tandtråd. Hans behov av hjälp med tandtråd är enligt förvaltningsrättens bedömning tillgodosett genom beviljad tid för personlig hygien.

Kommunikation, vardagsadministration, planering och struktur

Magnus Blomberg har yrkat ytterligare assistansersättning för behov av hjälp med kommunikation, planering och struktur samt vardagsadministration. Han har begärt, per vecka, 30 minuter för

kommunikation, 3 timmar och 30 minuter för vardagsadministration samt sammanlagt 7 timmar för planering och struktur. Magnus Blomberg har anfört att han på grund av sin hjärnskada har kognitiva svårigheter, som exempelvis väldigt dåligt minne och att han upplever denna del av sin funktionsnedsättning som den som utgör det största hindret i vardagen, framför hans fysiska funktionsnedsättningar. Han måste ha minnesstöd genom att någon sitter med och lyssnar på samtal och förklarar för honom vad som sägs. Han glömmet även att ringa barnen och behöver hjälp med att planera sin dag. Han har vidare kontakt med barnens mamma gällande planeringen kring barnen. De har kontakt minst 15 minuter varje dag. Han behöver hjälp för att kunna ringa till henne, påminnas om vad han ska säga och hjälp med att skriva upp vad som har bestämts i kalendern. Omfattningen av de kognitiva svårigheterna menar han framgår av arbetsterapeutintyget utfärdat den 14 januari 2016.

Försäkringskassan anser att Magnus Blombergs hjälpbehov med planering och struktur m.m. är tillgodosett genom den beviljade tiden samt att övrig tid för planering kan ske i direkt anslutning till konkreta göromål.

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att ett hjälpbehov med enbart motivations- och aktiveringsinsatser enligt rättspraxis inte är tillräckligt för att rätt till personlig assistans ska föreligga. Detta på grund av att motivations- och aktiveringsinsatser inte utgör ett grundläggande behov (jfr RÅ 2003 ref. 33 och RÅ 1997 ref. 28). En person som, liksom Magnus Blomberg, har ett hjälpbehov med de grundläggande behoven och därmed är berättigad till assistansersättning, har emellertid även rätt till assistansersättning för andra personliga behov som exempelvis minnesstöd i samband med kommunikation, påminnelser liksom motivations- och aktiveringsinsatser. Vad Försäkringskassan anfört om att påputtning och påminnelser är sådana hjälpbehov som inte berättigar till assistansersättning är därför inte korrekt.

Förvaltningsrätten finner att utredningen i målet ger stöd för att Magnus Blomberg på grund av sin hjärnskada har ett behov av stöd i form av minnesstöd, planering samt motivations- och aktiveringsinsatser för att kunna planera sin vardag samt upprätthålla sociala och andra kontakter. Enligt förvaltningsrättens mening är den beviljade tiden om 1 timme och 45 minuter per vecka inte tillräcklig för att Magnus Blombergs behov i denna del ska vara tillgodosett. Mot bakgrund av att de hjälpbehov som Magnus Blomberg har uppgett sig ha med kommunikation, planering och struktur till stor del överlappar varandra och att hans tidsuppskattning inte preciserats närmare bedömer förvaltningsrätten dock att Magnus Blomberg inte kan beviljas all den utökade assistansersättning han begärt i dessa avseenden. Förvaltningsrätten gör därför bedömningen att hans behov av hjälp och stöd i dessa delar skäligen tillgodoses genom 8 timmar och 45 minuter med assistansersättning per vecka. I detta inräknas 1 timme och 45 minuter för kontakt med barnens mamma. Magnus Blomberg ska således beviljas ytterligare 7 timmar per vecka med assistansersättning för att tillgodose hans hjälpbehov i form av minnesstöd, planering, motivations- och aktiveringsinsatser, inklusive tid för kontakter med sina barn mamma.

Föräldraskap, umgänge med vänner samt handling och ärenden

Magnus Blomberg har under den muntliga förhandlingen anfört att den tid som han blivit beviljad med assistansersättning inte räcker till för att han ska kunna göra aktiviteter tillsammans med, samt vara hjälp och stöd för, sina barn samt sin sambos barn. Magnus Blomberg har bland annat anfört att han skulle vilja ha möjlighet att följa med när hans son spelar fotboll samt hjälpa till att skjutsa sambons barn till fritidsaktiviteter.

Försäkringskassan anser att Magnus Blombergs behov av hjälp i samband med umgänge med vänner, handling och ärenden samt umgänge med barnen är tillgodosett genom beviljad tid om 14 timmar per vecka för fritids- och

samhällsaktiviteter. Vidare anförde Försäkringskassan att den beaktat de aktiviteter som anses skäligen även om det inte preciserats att tiden även avser umgänge med barnen.

Förvaltningsrätten konstaterar den tid om 14 timmar per vecka som Magnus Blomberg har blivit beviljad för fritids- och samhällsaktiviteter enligt beslutet avses täcka bl.a. utomhusvistelse i samband med träning, promenad med hunden, mindre handling, att hälsa på föräldrar och komma ut i trädgården. Förvaltningsrätten bedömer att den angivna tiden inte är tillräcklig för att han därutöver ska ges möjlighet att göra aktiviteter tillsammans med sina barn och vara ett föräldrastöd genom att t.ex. följa med barnen på deras fritidsaktiviteter. Förvaltningsrätten bedömer att Magnus Blombergs behov av att vara en aktiv förälder måste tillgodoses för att han ska uppnå goda levnadsvillkor. Enligt förvaltningsrätten är den tidsåtgång som han uppgett, dvs. 5 timmar och 15 minuter per vecka, rimlig. Eftersom denna tid även inkluderar samtal med barnens mamma om en timme per vecka, vilket tid redan beviljats för, ska emellertid avdrag göras för denna tid (se under rubriken ”Kommunikation, vardagsadministration, planering och struktur”). Magnus Blomberg ska således i denna del beviljas ytterligare assistansersättning med 4 timmar och 15 minuter per vecka.

Vad gäller Magnus Blombergs hjälpbehov i samband med umgänge med vänner samt handling och ärenden bedömer förvaltningsrätten emellertid att han uppnår goda levnadsvillkor redan genom beviljad assistansersättning.

Måltider

Magnus Blomberg har vidare anført att han vill kunna ta sin del av hushållsansvaret och laga middag. Han har anført att han lagar middag tre dagar i veckan och att tidsåtgången är 45 minuter per tillfälle.

Förvaltningsrätten konstaterar att Magnus Blomberg, med hänvisning till sambors gemensamma ansvar för matlagning, inte har blivit beviljad någon tid med assistansersättning för att laga middag. Däremot har han blivit beviljad assistansersättning med 30 minuter dagligen för att laga lunch. Eftersom Magnus Blomberg under den muntliga förhandlingen har anfört att hans sambo oftast inte är hemma under lunchtid finner förvaltningsrätten dock att den beviljade tiden med assistansersättning för att laga lunch inte ska beaktas vid bedömningen om han ska beviljas assistansersättning för att laga middag. Även med beaktande av att en sambo enligt rättspraxis (jfr t.ex. RÅ 1997 not. 165), till en funktionshindrad person kan förväntas ta ett större ansvar för det gemensamma hemmet, bedömer förvaltningsrätten att Magnus Blomberg ska beviljas assistansersättning för att kunna laga middag tre dagar i veckan och på så vis vara delaktig i det gemensamma ansvaret för hushållet. Enligt förvaltningsrätten är den tidsåtgång som Magnus Blomberg uppgett rimlig. Han ska därför beviljas ytterligare assistansersättning med 2 timmar och 15 minuter per vecka för matlagning.

Handräckning och förflyttningar

Magnus Blomberg har anfört att han behöver nio timmar per vecka för handräckning och förflyttningar, vilket innebär en utökning, jämfört med Försäkringskassans beslut. Han har uppgett att anledningen till utökningen är att handräckning och förflyttningar måste ske i ett lagom tempo.

Förvaltningsrätten konstaterar att Försäkringskassans beslut i denna del är motsägelsefullt. I utredningen till grund för beslutet, under rubriken ”Handräckning och andra förflyttningar”, anges att ingivet intyg från arbetsterapeuten och en skälighetsbedömning leder till att Magnus Blomberg ska beviljas 32 minuter per dag för förflyttningar och 45 minuter per dag för handräckning (se sida 14 och 15 i grundbeslutet). Detta motsvarar 9 timmar och 59 minuter per vecka. Förvaltningsrätten finner

ingen anledning att ifrågasätta denna bedömning. Av sammanräkningen i beslutet framgår dock att Magnus Blomberg – utan motivering för avsteget – endast beviljas 8 timmar och 45 minuter för handräckningar och förflyttningar (se s. 2 i grundbeslutet). Eftersom denna tid understiger det behov av assistans han har på dessa områden ska han beviljas assistansersättning med ytterligare 14 minuter per vecka.

Sammanfattande slutsats

Sammanfattningsvis ska Magnus Blomberg beviljas ytterligare 15 timmar och 34 minuter med assistansersättning per vecka för att vara tillförsäkrad goda levnadsvillkor. Överklagandet ska således delvis bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3104/1A).

Linnea Munkhammar
Förvaltningsrättsfiskal

Nämndemännen Anna-Lena Corell, Maj Ferdinandsson och Maud Westholm har även deltagit i avgörandet.

Ellen Agrenius har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om

de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.